

ПРОТОКОЛ КРУГЛОГО СТОЛУ «РИНОК МОБІЛЬНИХ ПЛАТЕЖІВ»

13 липня 2017

Ім'я	Коментар
Ольга Василюва , НБУ, Департамент платіжних систем та інноваційного розвитку	<ol style="list-style-type: none"> Щодо зазначеного BRDO обмеження на випуск електронних грошей лише банками: наразі є законопроект №5361, яким пропонується надати право випуску електронних грошей небанківська фінансова установам. Ліміти на електронні гроші для ідентифікованих та неідентифікованих користувачів однакові. Якщо законопроект №5361 буде прийнято, ми зможемо говорити про градацію користувачів. Можливо, НБУ разом з операторами узгодить питання ідентифікації користувачів різної градації і, відповідно, внесе зміни до Постанови Правління Національного банку України 04.11.2010 № 481 (якою затверджено Положення про електронні гроші в Україні). Щодо цього питання дуже важливо почути також думку колег з Державної служби фінансового моніторингу України. Стосовно обсягів електронних грошей хочу прокоментувати, що обсяг операцій 2,89 млрд грн – це не реальний обсяг, оскільки GlobalMoney створює гаманець під кожен операцію.
Коментар BRDO	<i>BRDO надішле запит до НБУ щодо статистики, яка правильно відображає реальний обсяг операцій.</i>
Анатолій Довгий , Vodafone	<ol style="list-style-type: none"> Нам би хотілося відмінити податок 7,5% (пенсійний збір), оскільки це податок на розкіш. Я би пропонував створити робочу групу на базі BRDO, щоб обговорювати проблеми операторів, користувачів та регуляторів. Ми би брали у ній активну участь.
Коментар BRDO	<i>BRDO активно залучає представників операторів та регуляторів до діалогу. При цьому ми розглянемо можливість створення робочої групи на базі BRDO.</i>
Тарас Горкун , Київстар	<ol style="list-style-type: none"> До трьох питань, що підняті BRDO, я би додав також електронний фіскальний чек, оскільки він стримує електронну комерцію взагалі. Підвищені ліміти електронних грошей для ідентифікованих користувачів стимулюватимуть останніх до ідентифікації, яка є глобальним світовим трендом. Це можна робити шляхом встановлення обов'язку ідентифікуватися, а можна створити стимул та гейміфікацію процесу повноцінної ідентифікації. Другий шлях, на мій погляд, є більш правильним. Теперішня система ідентифікації при особистому візиті також не є гарантією від зловживань. Тут цікавий досвід Італії, де клієнт за допомогою інтернету може зв'язатися з установою та бути ідентифікованим сертифікованим центром під контролем держави. Наразі система ставить гравця ринку в залежність від емітента електронних грошей. Ми би хотіли, щоб Проект Закону №5361 передбачав можливість розміщувати депозити в різних банках, це би знизило залежність від одного суб'єкта.

Коментар BRDO *Питання №1 буде включено до Зеленої книги.*

**Олександр
Мартиненко,**
Lifecell

1. Щодо ідентифікації важливо, щоб це була можливість для вже існуючих абонентів, а не обов'язок чи перепона для них.
2. Щодо лімітів по використанню електронних грошей хочу нагадати, що відповідні ліміти є і в Директиві ЄС (мова йде про Директиву 2009/110/ЄС). Ми вважаємо, що перегляд лімітів має відбуватися після того, як ринок мобільних платежів запрацює.

Коментар BRDO *Співставлення лімітів, визначених Директивою та українським законодавством, вже є у Зеленій книзі. При цьому питання можливої диференціації лімітів потребуватиме узгодження з положеннями Директиви.*

**Олександр
Баранов,**
Національна
академія
правових наук
України

1. Підвищення ARPU не буде, так як це дохід від телекомунікацій. Мова ж іде про фінансові послуги, зважаючи на заборону на перехресне субсидіювання, ARPU підвищуватися не буде.
2. У Зеленій книзі вказано, що в Україні кількість абонентів мобільного зв'язку складає 53 млн, однак це кількість сім-карт, а не абонентів.
3. Ринок мобільних платежів становитиме 10 млн дол. через те, що кількість унікальних користувачів менша удвічі за кількість абонентів, а потенційні користувачі мобільних платежів проживають переважно у сільській місцевості, населення якої становить 1/3 всього населення України.

Коментар BRDO

1. У Зеленій книзі не йдеться про перехресне субсидіювання, натомість зазначено, що «...мобільні оператори зацікавлені в нових джерелах доходів, одним з яких можуть стати мобільні платежі». Окрім того, як зазначили представники одного з операторів, завдяки ефекту синергії поява мобільних платежів сприятиме попиту на телекомунікаційні послуги і відповідно росту ARPU.
2. У Книзі використана термінологія державного регулятора у сфері телекомунікацій – НКРЗІ, в якій говориться про кількість абонентів мобільного зв'язку. На жаль, достовірні дані про кількість унікальних користувачів мобільного зв'язку відсутні, а додаткові припущення лише знижують точність прогнозів. При цьому Україна не єдина країна у світі, де кількість абонентів мобільного зв'язку більша за кількість населення, а світова статистика базується так само на кількості абонентів, а не унікальних користувачів.
3. Значення в 10 млн дол. значно занижене, оскільки навіть у випадку правильності припущень, прогнозований розмір ринку становитиме більше 100 млн дол. Проте, як зазначили представники операторів, використання мобільних платежів не обмежується сільським населенням, різні можливості нового ринку будуть популярними і серед міського населення.

**Дмитро
Богатирьов,**
GlobalMoney

1. Правильно було зазначено, що наразі відсутній КВЕД «Розповсюдження електронних грошей». Агентів стає все більше, тому, можливо, варто розглянути питання його виокремлення.
2. Щодо статистики, за якою ми монополіст, насправді все дещо краще, ніж зазначено у Зеленій книзі, мобільні оператори про це знають.
3. На наш погляд, для повноцінної роботи мобільних платежів до Закону України «Про платіжні системи та переказ коштів в Україні» варто додати визначення двох термінів – «мобільний платіж» та «мобільний платіжний пристрій». Також ми би пропонували внести редакційні зміни до 15 статті зазначеного Закону.

4. Щодо актів регулювання ми би також пропонували додати до переліку Постанови НБУ від 12.02.2013 № 42, 20.09.2012 № 386, 21.01.2004 № 22, від 15.11.2011 № 400. Тоді список буде абсолютно повним.

Коментар BRDO

1. Це питання потребує додаткового обговорення.
2. BRDO надішле запит до GlobalMoney з проханням надати відповідну статистику.
3. Під час круглого столу представник одного з операторів зазначив, що відповідної проблеми вони не бачать, а інші не коментували цю проблему. Питання потребує додаткового обговорення.
4. Відповідні акти будуть проаналізовані та додані до переліку НПА у разі їх належності до ринку.

**Євгеній
Веремійченко,**
Європейська
Бізнес Асоціація

Ми би пропонували також додати блок з визначенням базових принципів, що забезпечать безпеку мобільних платежів для уникнення шахрайських операцій.

Олексій Лагода,
Lifecell

1. У Зеленій книзі не вказано, що мобільні платежі виконують соціальну функцію, а це, в тому числі, доступ до фінансових послуг у сільській місцевості. При цьому для зручності у сільській місцевості, на наш погляд, варто підвищити ліміти використання електронних грошей.
2. Наразі відсутнє регулювання, що дозволить оплачувати послуги за кордоном за допомогою електронних грошей (наприклад сервіси Google чи Apple). Це питання потребує обговорення та, можливо, врегулювання.

Коментар BRDO

Ми погоджуємося з важливістю цього питання та необхідністю обговорення його врегулювання.

Андрій Панасюк,
ІКС-Маркет

До наявних питань також варто додати питання необхідності врегулювання електронного фіскального чека.

Коментар BRDO

Це питання буде включено до Зеленої книги.

Олександр Любіч,
Академія
фінансового
управління

У Зеленій книзі не відображено питання мобільних платежів з точки зору public value. Ми переконані, що варто розглядати цей ринок не тільки з точки зору грошей, але й соціальної цінності. Академія готова допомогти BRDO у проведенні відповідної оцінки public value для включення до Зеленої книги.

Коментар BRDO

BRDO проведе комунікацію з Академією фінансового управління щодо цього питання.